

## Veckobrev från Isbrytaren Oden 2019-08-04

Hej på er!

Då är det dags att avrapportera denna expedition med ett sista resebrev hem till er. Vi har sedan förra brevet lyckats göra det mesta som projektet hade i sin grundplan. Nu har vi snart slutit cirkeln och vi ankommer billbaka till Thule idag på sena eftermiddagen och imorgon måndag 5/8 så mönstrar vi av och nästa expedition med namnet Ryder startar.

Vi har ett helt fantastiskt väder med endast lätta vindar som råder ute på Baffin Bay, men vi har haft lite väder på vår väg och isen har varit omväxlande



Det röda strecket visar vår rutt genom området.



Vackra färger eller hur?

Vi har avklarat alla platser som det var tänkt att komma till förutom den som låg väster om Bathurst Island vid longitud W 100° blev isen för tuff för att lägga ner tid på denna plats. Man hade avsatt 2,5 dygn för att klara av ca 200nm full med CTD-stationer, men när vi kom till Longituden jag nämner ovan så låg flerårsisen där och väntade. Det var ett tag sedan jag såg is som hade fribord på ca 50cm och det betyder att den är mer än 3 m tjock.



Se fribordet på isen

Denna is bryter vi, men 2,5 dygn hade lätt blivit en vecka, så man beslutade sig för att hoppa över denna del av expeditionen. Denna del hade forskarna lagt in på spekulat, men insåg lika fort som jag förklarade att detta kommer ett ta tid om ni vill här och så bestämde man sig kvickt för att vända om och göra andra planerade stationer utmed vår rutt. Det forskarna ville var försöka nå in dit och när man hade ett fartyg som Oden, för det finns väldigt lite data från detta område och mycket beroende på att isen är som den är. Det kunde blivit gjort, men tyvärr var vi där några veckor förtidigt.

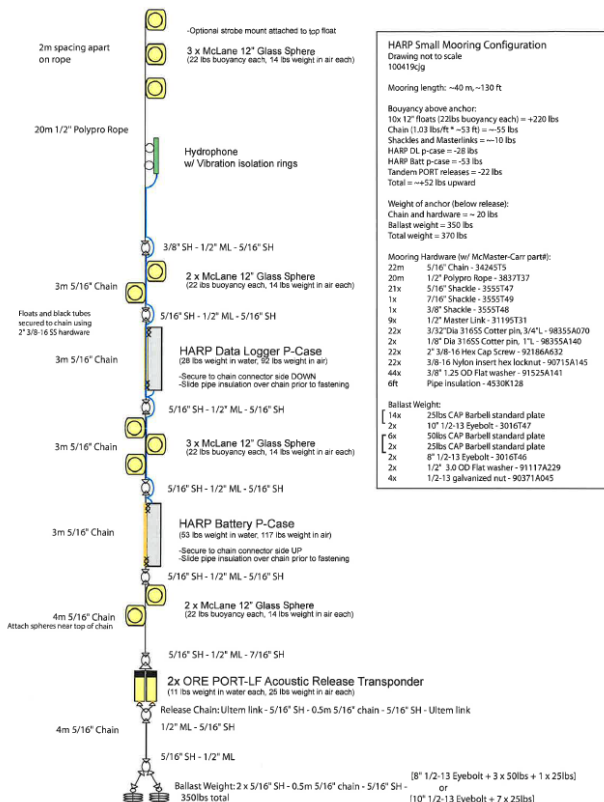


## Forskningsboj som kommit på driven!



Oden lyckades bärga en forskningsboj som slitit sig från sitt bottenankare (Bild Åsa Lindgren)

Våra Forskare fick meddelande om att en kollega till dem som har en bottenförankrad boj i området som slitit sig från en plats längre västerut i Nordvästpassagen som nu låg och skickade ut positionssignal i närheten av vår position. Eftersom ägaren till bojen samarbetar nära med dessa forskare, så bestämde man sig för att försöka bärga den. Detta är ett ganska normalt förfarande att man försöker hjälpa till om man kan, när man är i närheten av andra vetenskapliga stationer som har problem eller slitit sig som denna. De kom då och frågade mig och jag fick kolla lite snabbt på positionen och såg att det bara var ca 30nm från oss och vi flyttade Oden 15nm mot den för att först skicka ut helikoptern för att lokalisera bojen och eventuellt lyckas dra upp den och flyga den till Oden.



Så här ser en sådan här bottenmonterad boj ut. Troligtvis ett isberg som slitit den från ankarna.

Det tog ett tag att hitta den, men tillslut så hittades bojen, men den var alldeles för insnärjd i isen, för att man med handkraft och med hjälp av helikoptern försöka få loss den ur isens grepp. När vi väl insåg att så var fallet att vi då skulle vara tvungna att bryta fram den med Oden för att kunna bärga den, så bad jag forskarna att kontakta ägaren till bojen för att ge honom riskbedömningen att chansen att lyckas eller misslyckas var 50/50. Ägaren tyckte att han inte hade något att förlora, så han gav tillåtelse att bryta ut den ur isen. Vi begav oss då mot bojen med Oden för att börja det konststycket att lirka ut den ur isens grepp. Att jämföra med att leta efter en porslinskopp med en bulldozer. Väl vid bojen började jag rotera runt bojen för att frigöra den ur det runtomkring varande ismassorna, när det väl var gjort, så skickade vi ut en gummibåt för att undersöka om hur den satt fast, men det slutade med att isen rörde sig så fort tillbaka att gummibåten höll på att bli fast mellan isflaken, så man körde fort upp på flaket på vilket bojen satt fast i och där blev båt och personal fast. Vi fick då be helikopterpiloten att först hämta gummibåten och sedan hämta de två som stod på flaket.



Här ser ni Kallaxflygs helikopter SE- JFK med piloten SuperTed bakom spakarna, som hämtar gummibåten

Det kan låta lite farligt när ni läser detta men det var aldrig någon fara för varken utrustning eller personal, men kanske den vetenskapliga utrustningen som satt fast i isen. När försöken att få loss bojen utan att direkt bryta isen misslyckades så var vi tvungna att bryta isen bojen satt i, så vi startade upp Oden igen och sakta men säkert så bröt vi sönder flaket bit för bit och tillslut så vällde det upp en massa gula flytbojar runt flaket. Snabbt ut med däckspersonalen i vår korgkran på fördäck och ut med Överstyrman och en av matroserna som lyckades med att kroka fast utrustningen och bärga den.



Här arbetar däckspersonalen med att kroka fast bojen för att sedan lyfta upp den på däck (foto Åsa Lindgren)

Vi lyckades få upp allt utom den lilla hydrofonen som är markerad med grönt på ritningen precis under de första tre bojarna. Den var inklämd och infrusen i flaket. Det viktigaste var att dataloggarna var med så allt bojen lyckats samla in under den tid som den suttit på botten fanns kvar. Det blev verkligen ett lyckligt slut på denna historia och Oden med besättning och personal från Svenska Polarforsknings Sekretariatet (SPRS) kan ta åt sig äran för denna lyckade operation.

## Prince Leopold Island



Prince Leopold Island i dimridåer

Prince Leopold Island är en av Kanadas mest fågelrika klippvägg här häckar fåglar i miljontals. Alla våra elever fick sig en livs färd utmed klippan i gummibåt. Bergväggen som är 350m hög blir väldigt mäktig när man kommer nära och i en liten gummibåt så blir upplevelsen ännu häftigare. Det var många som utbrast att detta var det häftigaste de gjort. BBC program the frozen planet spelades bland annat in här



350m hög lodrät brant på Prince Leopold Islands östra kust



Här kryssar eleverna runt med guider som berättar om vad de ser.





Här ser ni fåglarna som cirklar runt som små myggor

### **Maskinproblem som oväntat dyker upp**

Givetvis så händer det ett och annat med fartyget när vi är ute och denna gång så var det en av spolpumparna som pumpar ut sjövatten framför oden för att lätta på friktionen när vi går i isen som höll på att haverera. Det visade sig att ett lager som inte blivit ordentligt monterat när vi hade service på den i våras. Det hade förskjutits så att det började äta i det kringliggande materialet. Snabbt som ögat fick vi stoppa på pumpen och sedan var det dags för förstemaskinisten och reparatören att kavla upp ärmarna för att fixa detta. Man tillverkade ett verktyg för att göra det möjligt att försöka dra lagret in i rätt läge. Tur att Oden har en vaken och uppmärksam besättning, vad vore Oden utan den? Denna utrustning är viktig för oss då det är en vital del av vår isbrytningsförmåga. Vi använder den även som bogpropeller då vi kan rikta strålarna till styrbord och babord.



Här jobbar reparatör Pär-Åke och Förstemaskinist Johan med att dra lagret i läge.

### **Thule igen**

Nu i skrivande stund så har vi ankrat utanför Thule Air Base och imorgon så mönstrar vi alla av och i samma stund som våra kollegor mönstrar ombord så startar Expedition Ryder.

Våra avlösare som befinner sig i New York tillsammans med forskarna som går och väntar på att det väldiga C-17 flygplanet ska flyga dem till Thule imorgon bitti. Den Expeditionen kommer jag inte skriva mer om nu utan det lämnar jag över till min Kollega Erik Andersson att skriva och berätta om, men jag är säker på att det blir mycket spännande att följa deras resa i Nares Strait och i Lincoln Sea och förhoppningsvis Ryder Glaciären.

Till sist så vill jag tacka för mig och min besättning som gjort denna expedition. Expeditionen har varit lite annorlunda med så mycket unga personer ombord, som har varit här i syftet av att lära sig hur marin forskning går till. Det har varit ett rent nöje att ha haft dem ombord, glada och lyckliga över allt de har fått se och delta i.



Till sist så tänkte jag bifoga en bild som Överstyrman tog när vi passerade Cape Farewell i full storm tidigare i sommar. Här ser man att det rullade på trots att det bara är en tvådimensionell bild. Jag är glad att vi hade vinden och sjön med oss!!



Foto Överstyrman Mats Wisén

Med vänliga hälsningar från Thule, Mattias Petersson